

Trauma české

Patočka měl zřejmě na mysli to „české trauma“, že husitská reformace upadla a byla zlomena násilnou rekatolizací a později vedla až k národnímu a jazykovému úpadku do té míry, že bez na Herderovi (hlavně) založeném obrození by se byla možná už nezmátořila. Ale takových případů je nejen v našich dějinách, ale i v Evropě mutatis mutandis celá řada; proč by se také měla česká historie nějak zásadně lišit? Pro „trauma“ je nezbytné nejen nějaké „otřesení“ zvenčí, ale především vnitřní neschopnost mu náležitě čelit, přesněji: obrnit se proti němu. A ovšem také jistá náklonnost se k jistým událostem a dějům minulým stále vracet a neumět se s nimi „vyrovnat“, nějak je zařadit do vlastní minulosti a nevnímat je jako stále otevřenou a bolavou ránu. Tím ovšem nemám na mysli žádné tlustokožectví, tupou nevnímavost resp. neschopnost vnímat, nýbrž schopnost to asimilovat, naučit se s „tím“ žít, tedy nejen „přežít“, ale zpracovat to, rozžvýkat a ztrávit, zabudovat to a nejen přijmout, akceptovat, nýbrž také něco z toho vyvrhnout a zbavit se toho jako čehosi zbytného a do odpadu zralého. Snad proto Patočkovy formulace vypadají jako necitlivé; chápu je spíš jako kritiku zbytečné a neproduktivní, „nepraktické“ přecitlivělosti.

(Písek, 120102-4b.)